

Koillis-Savon luonnonystävät ry

Koiramäentie 158

73460 Muuruvesi

tuulamuranen@gmail.com

www.sll.fi/koillis-savo

puheenjohtaja Tuula Muranen p. 0440 331 678

sihteeri Sirpa Paltemaa 0400 317 196

Kuva Tapio Kujala

TERVEHDYS HYVÄT LUONNONYSTÄVÄT!

On taas syyskokouksen aika. Tervetuloa siis suunnittelemaan tulevaa lähiluonto-teemaista vuottamme. Samalla hiukan juhlimme yhdistyksemme 15 vuotista taivalta. Aloitamme kokouksella, minkä jälkeen nautimme kakkukahvit ja saamme hämähäkiharrastaja Tapio Kujalan kertomaan hämähäkkien salaperäisestä maailmasta. Meidän jäsenemme Merja Pauni on myös hämähäkkien ystävä. Hänellä on ollut jo useita vuosia rescue-hämähäkkejä, suuria ja pörröisiä tarantuloja. Mikäli keli vain sen sallii Merja tuo yhden lemmikeistään ihasteltavaksemme. Siinä on hyvä tilaisuus kysellä häneltäkin hämähäkkien tavoista. esimerkiksi Miten hämähäkkien nahanluonti tapahtuu? Kuinka usein ja mitä hämähäkki syö? Minkälaisia ääniä se päästää? Mitä lemmikkihämähäkki oppii? Kuinka vanhaksi se voi elää?

SALAPERÄISET HIIPPAILIJAT

Jonakin loppukesän aamuna auringon vinossa valossa kaste tekee riippuhämähäkkien lukuisat verkot näkyviksi. Kastepisarot riippuvat kymmenissä tuhansissa ruohonkorsiin ja matalaan kasvillisuuteen viritetyissä verkoissa. Siinä, missä eilen ei näyttänyt olevan mitään, onkin nyt luonnon taideteos.

Sellainen sanonta on, että oli sitten missä vaan maapallolla, lähin hämähäkki on korkeintaan metrin päässä. Suomessa on n. 650 hämähäkkilajia. Lajit erottuvat toisistaan kokonsa ja ulkonäkönsä perusteella, mutta tunnistaminen voi perustua myös verkon kudontakuvioon tai verkon muotoon, sijaintiin ja asentoon. Hämähäkkejä on monen kokoisia ja värisiä, niiden selässä on joskus pahaenteisiä kuvioita. Niillä on kahdeksan jalkaa, mutta niillä on usein myös kahdeksan silmää. Hämähäkit kutovat verkkoja, mutta suurin osa hämähäkeistä juoksee saaliinsa kiinni. Hämähäkit osaavat kutoa erilaisia seittejä eri käyttötarkoituksiin. Hämähäkki voi esimerkiksi käyttää seitteä kuin benjihyppääjä ja piiiitkän seitin varassa uusille reviereille liitävään hämähäkkiin voi törmätä, vaikka keskellä järven selkää. Tällainen lentotapa ei liity vain tuuleen, vaan hämähäkeillä on taito hyödyntää sähkövarausta, joka nostaa seitin matkustajineen ilmaan. Kukkaravukki voi vaihtaa väriä keltaiseksi tai valkoiseksi sen mukaan kumman värisessä kukassa se istuu odottamassa saalistaan. Kaunissilmäiset hypykit puolestaan vaanivat ja hyppäävät saaliin kimppuun kuin kissaeläimet. Hypykki voi katsoa napittaa ihmistäkin silmästä silmään. Viholaishypykki näyttää muurahaiselta ja se liikkuukin kuin muurahainen. Tällainen oveluus tunnetaan ilmiönä nimeltä mimikry. Lukitkin ovat hämähäkkieläimiä. Niiden pallomainen vartalo vaappuu pitkien sirojen sääriensä varassa ja etenkin näin syksyisin ne saattavat isommallakin joukolla saapua asumuksiin ja seinille hiiviskelemään.

Hämähäkkien yllättävä ilmaantuminen ja vikkellä liikkuminen on osasy siihen, että hämähäkkejä kammoksutaan. Pahimmillaan hämähäkkikammo eli aragnofobia voi olla esteenä luonnossa liikkumiselle tai nurmella loikoilulle. Hämähäkkejä on tutkittu oikeastaan aika vähän. Levinneisyystiedoissa on puutteita, kaikille ei löydy suomalaista nimeä ja elintavatkin ovat osin hämärän peitossa. Makrokuvaustekniikan kehittyminen on tehnyt hämähäkkien tutkimisesta entistä kiinnostavampaa. Se myös mahdollistaa elävän yksilön lajimäärityksen ilman, että kohdetta vahingoitetaan. Seitin ällistytävä vahvuus ja hämähäkkien erikoiskyvyt mm. värähtelyaisti ja kyky kasvattaa irronneen jalan tilalle uusi raaja, voivat antaa arvokasta tietoa tulevaisuuden tieteelle.

Kirjallisuusvinkkinä voisi suositella viime vuonna Sami Karjalaiselta ilmestynyttä kirjaa: Suomen hyppyhämähäkit: Katso silmiin ja ihastu.

LUONTOHAVAINTOJA KESÄLTÄ 2023

Ilolla panimme merkille, että saimme Muuruvedelle uuden Luonnonperintösäätiön suojelualueen: Kivimäki.

Helle-ennätyksiä rikottiin taas tänäkin vuonna. Alkukesä oli kuiva ja syyskuu poikkeuksellisen lämmin. Sadetta kuitenkin saatiin aika ajoin liiankin kanssa. Pelloilla on märkää ja järvien pinnat ovat olleet korkealla. Koska syksy jatkui pitkään lämpimänä, sienisaaliit ovat olleet ennätyksellisiä. Kaikkia marjojakin saatiin mukavasti. Halla ei sittenkään pilannut mustikan kukintaa, vaikka siltä ensin näytti. Toiset eivät löytäneet ollenkaan mustikkaa tutuilta paikoilta, kun taas toiset keräsivät siitä ämpäritolkulla soilta ja rinteiltä. Syyskuinen Varpumyrsky ravisteli omenat ja luumut alas puista ja pyörteen lailla edeten kaatoi puita ja järjesteli puutarhakalusteet uudestaan. Muuruvedellä kuvattiin kesäkuussa suppilomainen pilvimuodostelma korkealla taivaalla. Suppilo lähti tumman pilven alareunasta ja se liikkui taivasta tunnustellen kuin norsun kärsä. Ensimmäinen räntäsade räpsähti maahan toissa päivänä. Lumi katosi kuitenkin jo eilen antaen vielä tilaisuuden suppilovahveron kerääjille ja karpalon poimijoille.

VUONNA 2023 TAPAHTUNUTTA YHDISTYSTOIMINTAA

*Kevätkokouksessa Kaavilla kuulumme Bolidenin Kari Janhusen kertomana Luikonlahden rikastamon nykytilasta sekä Polvijärven kaivoksen esimerkillisen hyvin onnistuneesta ennallistamisesta.

*Maaliskuussa teimme hiihtoretken Muuruvedellä Purtoosaareen. Keli oli aurinkoinen ja hanki kantoi. Näimme Matkussaaren komean kallioseinämän, istuimme Saapotsaaren kevätauringon paljastamalla kalliolla ja ihmettelimme mm. saukon ja ilveksen jälkiä. Purtoosaassa teimme nuotion ja evästelimme.

*Toukokuun lopulla singahdimme taas Vaikkojoen suunnalle jättiputkia torjumaan. Kun raotimme vuosia sitten peitoksi levittämämme aumamuovin laitaa, yllätimme sieltä tumman kyyn. Jättiputkitilanne on kohteessa nyt aika hyvä, vaikka yhteen kulmaukseen meiltä oli aikaisemmin jäänytkin huomaamatta esiintymä. Torjuntaa on siis edelleen jatkettava. Keräsimme korvasieniä, joita ei kuivasta keväästä johtuen löytynyt montakaan. Evästelimme läheisellä laavulla tulia sytyttelemättä maastopalovaroituksen vuoksi.

*Kevätretken teimme Patalahden kosteikolle ja Korkeakoskelle. Kiersimme koko Patalahden luontopolun. Korkeakoskella viritimme nuotion. Retkellä havaitsimme 43 lintulajia mm. paljon suokukkoja. Hyvä sää oli houkuttanut paikalle paljon muitakin retkeilijöitä.

*Luonnonkukkien päivän tapahtuma oli tuttuun malliin Telkkämäessä ja teemalajina oli tällä kertaa mustikka. Oppaana oli taas yhdistyksemme Riitta Heilimo. Paikalla oli paljon porukkaa, pelimannimusiikkia ja aurinkoinen sää. Samalla tutustuimme myös eri vaiheessa oleviin kaskialueisiin.

*Tänä kesänä Mäkiharjun niitto hiukan kevennettiin siten, että toisesta niitosta vastasi Metsähallitus. Ensimmäiset niitto- ja haravointitalkoot sujuivat hyvin 10 hengen joukkueella. Toiset haravointitalkoot syyskuun alussa toteutuivat pienemmällä, mutta sitäkin sitkeämmällä 5 hengen porukalla. Päivä oli sateinen ja heinä painavaa, mutta niinpä vain saimme homman tuolloinkin mallikkaasti suoritettua.

Kiitos kun olet mukana harrastamassa Suomen luonnossa ja luonnon puolesta!

Hyvää talven odotusta!

Toivottelee Tuula

ps. Voit seurata toimintaamme kotisivuillamme ja Facebookissa. . Viestittelemme myös harvakseltaan WhatsAppilla, sähköpostilla sekä paikallislehti Koillis-Savossa. Minuun voi ottaa myös suoraan yhteyttä.

KOKOUSKUTSU

KOILLIS-SAVON LUONNONYSTÄVÄT RY:N

SYYSKOKOUS

Ke 18.10.2023 KLO 17.00

Muuruveden kylätalolla

Rantatie 9.

Käymme läpi sääntömääräiset asiat ja juhlistamme kakkukahvein yhdistyksen 15 vuotista taivalta.

Kokouksen jälkeen tutustumme hämähäkkeihin. Niistä meille kertoo hämähäkiharrastaja ja valokuvaaja

Tapio Kujala.

Paikalla on myös säävarauksella Merja Paunin ihka elävä tarantula-hämähäkki
Tilaisuus on avoin kaikille.

TERVETULOA!

Kuva: Tapio Kujala, Rantuli kämmenellä.